

BLOC 2

PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS I ACCIÓ SINDICAL

ÍNDEX

1.- Introducció

- 1.1.- Nocions bàsiques de PRL**
- 1.2.- Principis de l'Acció Preventiva**
- 1.3.- Modalitats Preventives**
- 1.4.- Documents Principals de PRL**

2.- Informació, Consulta i Participació dels Treballadors/es

- 2.1.- Generalitats**
- 2.2.- Delegats Prevenció:**
 - 2.2.1.- Competències i Facultats**
 - 2.2.2.- Hores Sindicals**
 - 2.2.3.- Formació dels DPs**
 - 2.2.4.- Terminis de Consulta**
 - 2.2.5.- Paralització Activitat**
- 2.3.- Comitè de Seguretat i Salut**

ÍNDEX

3.- Recursos Preventius

3.1.- Concepte

3.2.- Normativa

3.2.1.- LPRL

3.2.2.- RSP

4.- Institucions amb competències en Salut Laboral

5.- Cerca d'informació

DEFINICIONS GENERALS

- **Prevenir:** Preveure alguna cosa per impedir-la, evitar-ne l'efecte, etc.
- **Risc Laboral:** Possibilitat que un treballador/a pateixi danys derivats del treball.

$$\text{Grau de Risc} = \text{Probabilitat} \cdot \text{Gravetat}$$

Art. 14 LPRL: Derecho a la protección frente a los riesgos laborales

1. Los trabajadores tienen derecho a una protección **eficaz** en materia de seguridad y salud en el trabajo.

El citado derecho supone la existencia de un correlativo **deber del empresario de protección de los trabajadores** frente a los riesgos laborales.

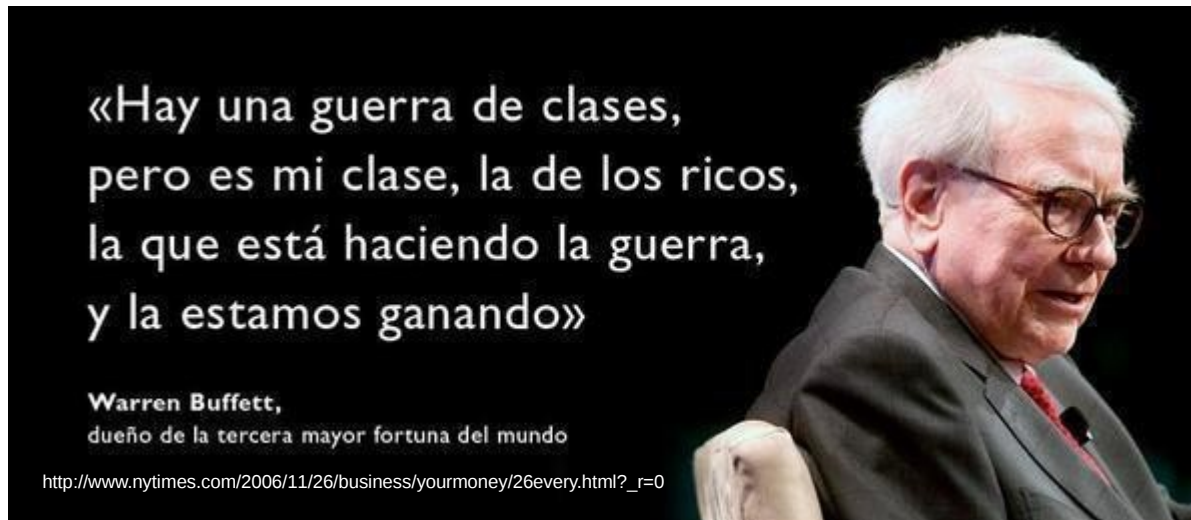
(...)

Los derechos de información, consulta y participación, formación en materia preventiva, paralización de la actividad en caso de riesgo grave e inminente y vigilancia de su estado de salud, (...), forman parte del derecho de los trabajadores a una protección eficaz en materia de seguridad y salud en el trabajo.

La Llei:

- limita el *Dret de Direcció* dels empresaris
- imposa la participació dels treballadors/es

Tot i el marc legal actual:

- Els empresaris no estan acostumats a respectar els límits al seu poder
- Expressió del conflicte capital – treball
- Necessitat Acció Sindical en defensa de la nostra Salut

Artículo 15 LPRL: Principios de la acción preventiva

1.- El empresario aplicará las medidas que integran el deber general de prevención previsto en el artículo anterior, con arreglo a los siguientes principios generales:

- a) **Evitar** los riesgos
- b) **Evaluar** los riesgos que no se puedan evitar
- c) Combatir los riesgos en su **origen**

- d) **Adaptar el trabajo a la persona**, en particular en lo que respecta a la concepción de los puestos de trabajo, así como a la elección de los equipos y los métodos de trabajo y de producción, con miras, en particular, a atenuar el trabajo monótono y repetitivo y a reducir los efectos del mismo en la salud

- e) Tener en cuenta la **evolución de la técnica**

- f) **Sustituir lo peligroso** por lo que entrañe poco o ningún peligro

- g) **Planificar la prevención**, buscando un conjunto coherente que integre en ella la técnica, la organización del trabajo, las condiciones de trabajo, las relaciones sociales y la influencia de los factores ambientales en el trabajo

- h) Adoptar medidas que **antepongan la protección colectiva** a la individual

- i) **Dar las debidas instrucciones** a los trabajadores

2.- El empresario tomará en consideración las capacidades profesionales de los trabajadores en materia de seguridad y de salud en el momento de encomendarles las tareas.

3.- El empresario adoptará las medidas necesarias a fin de garantizar que **sólo los trabajadores que hayan recibido información** suficiente y adecuada puedan acceder a las **zonas de riesgo grave y específico**.

4.- La efectividad de las medidas preventivas **deberá prever las distracciones o imprudencias no temerarias** que pudiera cometer el trabajador. Para su adopción se tendrán en cuenta los riesgos adicionales que pudieran implicar determinadas medidas preventivas, las cuales sólo podrán adoptarse cuando la magnitud de dichos riesgos sea substancialmente inferior a la de los que se pretende controlar y no existan alternativas más seguras.

(...)

Art. 30 LPRL

a) Propi Empresari { < 10 treballadors (mai més de 25)
Habitualment està present al centre de treball
Capacitació necessària en funció dels riscos

b) Treballadors Designats { Capacitat, temps i mitjans necessaris
Accés a Informació
Garanties RRTT

c) Servei de Prevenció { Propi
Aliè
Mancomunat

Servei de Prevenció

Art. 30 LPRL

Definició: Conjunt de mitjans humans i materials necessaris per a realitzar les activitats preventives a fi de garantir l'adequada protecció de la seguretat i la salut dels treballadors, assessorant i assistint a l'empresari, als treballadors i els seus representants i als òrgans de representació especialitzats.

Especialitats Preventives

- **Seguretat** => Evitar Accidents
- **Higiene** => Evitar Malalties per exposició a agents ambientals
- **Ergonomia i Psicosociologia** => Adaptació Treball a la Persona i Prevenció dels riscos derivats de l'organització del treball i la interacció entre persones
- **Vigilància de la Salut** => Control estat de salut i verificació eficàcia mesures preventives adoptades

- **Pla Prevenció de Riscos**
- **Avaluació de Riscos**
- **Planificació de l'Activitat Preventiva**
- **Pla d'Autoprotecció**

Art. 16.1 LPRL i art. 2 RSP

- **Pla Prevenció de Riscos Laborals**

- Eina per a la **Integració** de l'Activitat Preventiva al Sistema General de Gestió de l'empresa
- Contingut:
 - Identificació i descripció de l'empresa
 - Estructura Organitzativa
 - Organització de la Producció
 - Organització de la PRL (Modalitat i Òrgans de Representació)
- Empreses < 50 treb i sense activitats Annex I RSP poden tenir un únic document amb PPRL, AR I PAP

Art. 16.2 LPRL i arts. 3 a 7 RSP

- **Avaluació dels Riscos**

- Procés dirigit a estimar la magnitud d'aquells riscos que no s'hagin pogut evitar indicant les mesures preventives necessàries en cada cas
- L'empresari ha de consultar els RRTT sobre el procediment d'avaluació
- Revisió
 - Canvi en les condicions de treball
 - Treballadors especialment sensibles
 - Danys en la salut dels treballadors
 - Controls periòdics indiquen mesures inadequades o insuficients
 - Periòdicament (acord amb RRTT)

Art. 16.2 LPRL i arts. 8 i 9 RSP

- **Planificació de l'Activitat Preventiva**
 - Planificació de la implementació de les mesures determinades a l'Avaluació de Riscos per a eliminar o controlar i reduir els riscos
 - Ha d'incloure:
 - Priorització
 - Calendari amb terminis
 - Mitjans humans i materials
 - Responsables de la implementació de cada mesura preventiva
 - Mesures d'Emergència, Vigilància de la Salut, Informació i Formació als treballadors i les funcions de coordinació
 - **Seguiment i Control Periòdic**

Avaluació dels Riscos i Planificació de l'Activitat Preventiva

- Instruments essencials per a la gestió i aplicació del Pla de PRL

Decret 82/2010 Gencat

- Pla d'Autoprotecció

- Document on es descriu com afrontar una situació d'emergència **INTERIOR o EXTERIOR**
- Ha de ser el més senzill possible
- Adaptat a l'activitat de l'empresa i el seu entorn

Competències Delegats de Prevenció

Art. 36.1 LPRL

- a) Col·laborar amb la direcció en la millora de l'acció preventiva
- b) Promoure i fomentar la cooperació dels treballadors
- c) **Ser consultats per l'empresari ABANS de prendre decisions amb possible impacte sobre la seguretat i salut dels treballadors/es**
- d) **Vigilar i controlar el compliment de la normativa de PRL**

Facultats Delegats de Prevenció

Art. 36.2 LPRL

- a) **Acompanyar Tècnics i Inspectors de Treball**
- b) Tenir **accés a informació i documentació** necessària
- c) Ser **informat sobre els danys en la salut** dels treballadors (accidents), **podent presentar-se al lloc dels fets**
- d) **Rebre tota la informació dels òrgans encarregats de la PRL** a l'empresa així com d'altres organismes competents per a la seguretat i salut dels treballadors
- e) **Visitar llocs de treball** per vigilar i controlar les condicions de treball, podent accedir a qualsevol zona i comunicar-se durant la jornada amb els treballadors i treballadores
- f) **Sol·licitar a l'empresari l'adopció de mesures** preventives
- g) Proposar a l'òrgan de representació dels treballadors la **paralització de l'activitat per risc greu i imminent**

Regla General

El temps utilitzat pels Delegats de Prevenció per a l'exercici de les seves funcions s'ha de carregar al crèdit d'hores sindicals

Art. 37.1 LPRL

Excepcions

El temps utilitzat per a les següents tasques es considera treball efectiu i **NO** es carrega al crèdit d'hores sindicals:

- Reunions del **Comitè de Seguretat i Salut**
- Qualsevol altra reunió **convocada per l'empresari** en matèria de PRL
- Acompanyament dels tècnics en les **avaluacions** de caràcter preventiu del Medi Ambient de Treball
- Acompanyament dels **Inspectors/es de Treball** en les visites al centre
- Visites dels DPs al lloc on s'ha produït un **accident** de treball
- **Formació** proporcionada per l'empresari als DPs

Art. 37.1 i 37.2, en relació al 36.2 a) i c) LPRL

Hores dedicades a tasques de representació dels treballadors/es FORA de l'horari de treball

STSJ BAL 246/2013

(...) Concluimos, por tanto, que las horas que los representantes unitarios o sindicales dedican a su actividad representativa, para el caso de que se desarrollen fuera de su horario de trabajo, han de deducirse de las horas de trabajo efectivo asignadas al representante. (...)

PROBLEMA...

- Els DPs normalment són també membres dels Òrgans de Representació dels Treballadors
- A més de les funcions de DP, han d'exercir també les funcions encomanades per l'Estatut dels Treballadors als Delegats de Personal o de Comitès d'Empresa en matèria laboral
- La LPRL encomana moltes funcions als Delegats de Prevenció
- La quantitat i complexitat dels temes que abarca la PRL, exigeix MOLTA dedicació

NO HI HA TEMPS!!

Interpretant la LPRL de forma àmplia, es pot entendre que els DPs que són també Delegats de Personal o de Comitè d'Empresa tenen doble crèdit d'hores sindicals:

- Un per a exercir de Delegat de Personal o de Comitè d'Empresa
- Un altre per a exercir de Delegat de Prevenció

La ITSS i els Tribunals han desestimat sistemàticament aquesta interpretació

Podem sol·licitar el doble crèdit a l'empresa, però no té sentit dedicar temps i esforç a presentar denúncies si l'empresari ens ho denega...

FORMACIÓ DELS DPs

Art. 37.2 LPRL

*El empresario deberá proporcionar a los Delegados de Prevención los **medios** y la **formación** en materia preventiva que resulten **necesarios** para el ejercicio de sus funciones.*

*La formación **se deberá facilitar por el empresario** por sus propios medios o mediante concierto con organismos o entidades especializadas en la materia y deberá adaptarse a la **evolució**n de los riesgos y a la **aparició**n de otros nuevos, repitiéndose **periódicamente** si fuera necesario.*

*El tiempo dedicado a la formación será considerado como **tiempo de trabajo a todos los efectos** y su coste no podrá recaer en ningún caso sobre los Delegados de Prevención.*

- Què s'entén per *formació necessària*?

En general, la ITSS aplica el criteri de considerar suficient la Formació de **Tècnic de nivell Bàsic en PRL**

Si volem sol·licitar formacions específiques sobre qüestions de PRL, és bo fer-ho per escrit fent constar que les considerem necessàries per a l'exercici de les nostres funcions com a DP's

Cursos de Tècnic Bàsic en PRL

Art. 35.2 a) i Annex IV RSP

- Durada mínima = 30h
- Si l'empresa desenvolupa activitats de l'Annex I del RSP, Durada mínima = 50h

(Radiacions ionitzants, agents tòxics o molt tòxics, prod químics d'alt risc, agents biològics 3 i 4, mineria i sondejos, immersió, obres de construcció, siderúrgia i construcció naval, producció gasos, pols silici, electricitat Alta Tensió)

- Demanem que la formació sigui presencial
- Millor si el curs l'imparteixen diversos formadors, experts en cada una de les especialitats
- Intentem rebre la formació als CSSL o l'INSHT

Possibles formes d'afrontar la situació

- La LPRL és una **lleï de mínims** i preveu que es millorin els mínims per la via de la negociació col·lectiva
- Busquem sempre la interpretació més favorable als treballadors i intentem anar més enllà dels mínims legals
- Sol·licitem raonadament allò que considerem convenient i forcem l'empresari a denegar-nos les nostres peticions
- Siguem conscients dels mitjans que tenim a l'hora de fixar-nos objectius

**La nostra feina és una cursa de resistència...
NO ENS CREMEM!!**

Què ens han de consultar?

- **TOTES** les qüestions que afectin a la seguretat i la salut en el treball (art. 18.2 LPRL)
- En particular (art. 33.1 LPRL):
 - a) Planificació i Organització del treball
 - b) Introducció de noves tecnologies
 - c) Organització i Desenvolupament PRL
 - d) Designació treballadors Mesures d'Emergència
 - e) Procediments Informació i Documentació
 - f) Projecte i organització Formació
 - g) **Qualsevol altra acció que pugui tenir efectes substancials sobre la seguretat i salut dels treballadors**

Quin és el termini mínim?

- Consulta PRÈVIA a l'adopció de la mesura
- Mínim 15 dies (art. 36.3 LPRL)
(sempre que no es tracti de mesures dirigides a prevenir riscos imminents)
- L'empresari ha d'esperar els 15 dies per a poder aplicar la mesura
- Si no fem informe, passats els 15 dies, podrà posar en pràctica la seva decisió.

Estan obligats a fer-nos cas?

- NO...
- Però:
 - Si decideixen no fer cas de les nostres propostes, **ens han de respondre per escrit i motivant la negativa** (art. 36.4 LPRL)

Aquest fet pot ser clau en futurs accidents...
Tant per a la defensa dels companys com per a impedir que l'empresari eludeixi responsabilitats...

Art. 4 LPRL: Definiciones

4.- Se entenderá como "**riesgo laboral grave e inminente**" aquel que resulte **probable racionalmente** que se materialice en un **futuro inmediato** y pueda suponer un **daño grave** para la salud de los trabajadores.

En el caso de exposición a agentes susceptibles de causar daños graves a la salud de los trabajadores, se considerará que existe un riesgo grave e inminente cuando sea **probable racionalmente** que se materialice en un **futuro inmediato** una **exposición a dichos agentes** de la que puedan derivarse daños graves para la salud, **aun cuando éstos no se manifiesten de forma inmediata.**

Artículo 21 LPRL: Riesgo grave e inminente

1.- Cuando los trabajadores estén o puedan estar expuestos a un riesgo grave e inminente con ocasión de su trabajo, **el empresario estará obligado a:**

- a) **Informar lo antes posible** a todos los trabajadores afectados acerca de la existencia de dicho riesgo y de las medidas adoptadas o que, en su caso, deban adoptarse en materia de protección.

b) **Adoptar las medidas** y dar las instrucciones necesarias para que, en caso de peligro grave, inminente e inevitable, **los trabajadores puedan interrumpir su actividad** y, si fuera necesario, **abandonar de inmediato el lugar de trabajo**. En este supuesto no podrá exigirse a los trabajadores que reanuden su actividad mientras persista el peligro, salvo excepción debidamente justificada por razones de seguridad y determinada reglamentariamente.

- c) Disponer lo necesario para que el trabajador que no pudiera ponerse en contacto con su superior jerárquico, ante una situación de peligro grave e inminente para su seguridad, la de otros trabajadores o la de terceros a la empresa, esté en condiciones, habida cuenta de sus conocimientos y de los medios técnicos puestos a su disposición, de adoptar las medidas necesarias para evitar las consecuencias de dicho peligro.

2.- De acuerdo con lo previsto en el apartado 1 del artículo 14 de la presente Ley, **el trabajador tendrá derecho a interrumpir su actividad y abandonar el lugar de trabajo**, en caso necesario, cuando considere que dicha actividad entraña un riesgo grave e inminente para su vida o su salud.

3.- Cuando en el caso a que se refiere el apartado 1 de este artículo el empresario no adopte o no permita la adopción de las medidas necesarias para garantizar la seguridad y la salud de los trabajadores, **los representantes legales de éstos podrán acordar, por mayoría de sus miembros, la paralización de la actividad** de los trabajadores afectados por dicho riesgo. Tal acuerdo será **comunicado de inmediato a la empresa y a la autoridad laboral, la cual, en el plazo de veinticuatro horas, anulará o ratificará la paralización acordada.**

El acuerdo a que se refiere el párrafo anterior **podrá ser adoptado por decisión mayoritaria de los Delegados de Prevención** cuando no resulte posible reunir con la urgencia requerida al órgano de representación del personal.

4.- Los trabajadores o sus representantes no podrán sufrir perjuicio alguno derivado de la adopción de las medidas a que se refieren los apartados anteriores, a menos que hubieran obrado de mala fe o cometido negligencia grave.

- Empreses de > 50 treballadores
- Òrgan de participació i consulta
- Paritari
- Reunions: Mínim 4 a l'any
- Òrgan consultiu si no es pacta res diferent mitjançant la negociació col·lectiva

Art. 32bis LPRL: Presencia de los Recursos Prev.

1.- La presencia en el centro de trabajo de los recursos preventivos, cualquiera que sea la modalidad de organización de dichos recursos, **será necesaria en los siguientes casos:**

- a) **Cuando los riesgos puedan verse agravados o modificados** en el desarrollo del proceso o la actividad, **por la concurrencia de operaciones diversas** que se desarrollan sucesiva o simultáneamente y que hagan preciso el control de la correcta aplicación de los métodos de trabajo.
- b) **Cuando se realicen actividades o procesos que reglamentariamente sean considerados como peligrosos o con riesgos especiales.**
- c) Cuando la necesidad de dicha presencia sea **requerida por la Inspección de Trabajo y Seguridad Social**, si las circunstancias del caso así lo exigieran debido a las condiciones de trabajo detectadas.

Art. 32bis LPRL

2.- **Se consideran recursos preventivos**, a los que el empresario podrá asignar la presencia, los siguientes:

- a) Uno o varios **trabajadores designados** de la empresa.
- b) Uno o varios **miembros del servicio de prevención propio** de la empresa.
- c) Uno o varios **miembros del o los servicios de prevención ajenos** concertados por la empresa.

Cuando la presencia sea realizada por diferentes recursos preventivos éstos deberán colaborar entre sí.

Art. 32bis LPRL

3.- Los recursos preventivos a que se refiere el apartado anterior deberán tener la **capacidad suficiente**, disponer de los **medios necesarios** y ser **suficientes en número** para vigilar el cumplimiento de las actividades preventivas, **debiendo permanecer en el centro de trabajo durante el tiempo en que se mantenga la situación que determine su presencia.**

Art. 32bis LPRL

4.- No obstante lo señalado en los apartados anteriores, **el empresario podrá asignar la presencia de forma expresa a uno o varios trabajadores de la empresa que, sin formar parte del servicio de prevención propio ni ser trabajadores designados, reúnan los conocimientos, la cualificación y la experiencia necesarios en las actividades o procesos a que se refiere el apartado 1 y cuenten con la formación preventiva correspondiente, como mínimo, a las funciones del nivel básico.**

En este supuesto, tales trabajadores deberán mantener la necesaria colaboración con los recursos preventivos del empresario.

Art. 22bis.2 RSP

- L'avaluació de **Riscos** haurà d'**identificar** aquells **riscos** que puguin veure's agravats i aquelles activitats o processos perillosos o amb riscos especials **que requereixen la presència de recursos preventius**.
- La **forma de dur a terme** la presència dels recursos preventius **SEMPRE** haurà de quedar **determinada** a la **Planificació de l'Activitat Preventiva**.

Art. 22bis.4 RSP

4.- La **presencia** es una **medida preventiva complementaria** que tiene como finalidad **vigilar el cumplimiento de las actividades preventivas** en relación con los riesgos derivados de la situación que determine su necesidad para conseguir un adecuado control de dichos riesgos.

Dicha vigilancia incluirá la **comprobación de la eficacia de las actividades preventivas previstas en la planificación**, así como de la adecuación de tales actividades a los riesgos que pretenden prevenirse o a la aparición de riesgos no previstos y derivados de la situación que determina la necesidad de la presencia de los recursos preventivos.

Art. 22bis.5 RSP

5.- Cuando, como resultado de la vigilancia, se observe un **deficiente cumplimiento de las actividades preventivas**, las personas a las que se asigne la presencia:

a) Harán las **indicaciones necesarias para el correcto e inmediato cumplimiento de las actividades preventivas**.

b) **Deberán poner tales circunstancias en conocimiento del empresario** para que éste adopte las medidas necesarias para corregir las deficiencias observadas si éstas no hubieran sido aún subsanadas.

Art. 22bis.6 RSP

6.- Cuando, como resultado de la vigilancia, se observe **ausencia, insuficiencia o falta de adecuación de las medidas preventivas**, las personas a las que se asigne la presencia deberán poner tales circunstancias en **conocimiento del empresario**, que procederá de manera inmediata a la **adopción de las medidas necesarias** para corregir las deficiencias y a la **modificación de la planificación de la actividad preventiva y, en su caso, de la evaluación de riesgos laborales.**

- Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT)
- Centres de Seguretat i Salut Laboral de la Generalitat (CSSL)
- Inspecció de Treball i la Seguretat Social (ITSS i ITC)
- Unitats de Salut Laboral (ICS)
- Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM [ICS])
- Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS)

Regla General

L'empresari **SEMPRE** està obligat a oferir-la, però per als treballadors és **VOLUNTÀRIA**

Art. 22.1 LPRL

Excepcions

En els següents supòsits les revisions mèdiques són **OBLIGATÒRIES**:

- Existència normativa específica (p. ex. Treb Exposats Rad Ionitzant)
- Quan sigui necessària per:
 - garantir efectivitat mesures preventives
 - Garantir seguretat del propi treballador/a o altres persones

Art. 22.1 LPRL

Per a fer-la obligatòria **SEMPRE** cal Informe Previ dels RRTT!

SALUT LABORAL: 5.- Cerca d'Informació

